

**BESLUIT van GS van Utrecht**

DATUM	14 oktober 2021	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2021-1710	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	822C49E3	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	23 september 2021	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Uitbreiding plangebied en kaart aangetroffen verblijfplaatsen 2: Voorgestelde maatregelen 3: Ontheffing Wnb ruimtelijke ingrepen Complex 1090 in Achterveld (82279C8B)	ONDERWERP	Wijzigingsbesluit ontheffing Wnb ruimtelijke ingrepen Complex 1090 in Achterveld

Op 23 september 2021 hebben wij uw wijzigingsverzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming, ontvangen. Het verzoek is ingediend door Sweco Nederland B.V., namens Woningstichting Leusden, en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2021-1710. Het betreft een verzoek om wijziging van de ontheffing (briefkenmerk: 82279C8B) van 1 juli 2021, met zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-1442 (zie bijlage 2 bij dit besluit), voor de locatie Complex 1090 in Achterveld te Leusden (hierna: plangebied).

I. Besluit

Wij besluiten in te stemmen met de wijziging van de ontheffing (briefkenmerk: 82279C8B) van 1 juli 2021, met zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-1442. Hierdoor wordt het plangebied uitgebreid met tien woningen, waaraan een energetische upgrade wordt uitgevoerd. In drie van deze woningen zijn beschermde soorten aanwezig. Wij verlenen ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het doden, verstoren en beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger.

Aan de gewijzigde ontheffing zijn aanvullende voorschriften verbonden:

17. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de aanvullende werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol, zoals omschreven in de voorschriften van zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-1442, bijgevoegd te zijn. *Indien het voor dit specifieke project niet mogelijk is om de werkzaamheden twee weken voorafgaand aan de start hiervan te melden, moet contact worden opgenomen met de RUD Utrecht via handhaving-wnb@rudutrecht.nl of 030-7023300.*
18. De maatregelen, voor zover genoemd in hoofdstuk 7 van het activiteitenplan "Aanvraag wijziging verleende ontheffing Wet natuurbescherming" van 12 oktober 2021 en opgenomen in bijlage 2 van dit besluit, moeten worden opgevolgd.

Voor het overige deel blijft de ontheffing inclusief voorschriften (briefkenmerk: 82279C8B) van 1 juli 2021, met zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-1442, onverkort van toepassing.

II. Verzoek

Uw verzoek betreft de volgende wijziging van de ontheffing. Woningstichting Leusden verduurzaamt huurwoningen binnen Complex 1090 in Leusden. Voor het verduurzamen van de huurwoningen binnen Complex 1090 hebben wij op 1 juli 2021 ontheffing verleend van verbodsbepalingen ten aanzien van de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. Het plangebied wordt echter uitgebreid, aangezien tien koopwoningen aanhaken bij het project. In drie van deze woningen zijn beschermde soorten aangetroffen. Het gaat om de volgende adressen en soorten:

- | | |
|-------------------------------|---|
| - Van Oldenbarneveltstraat 12 | : 1 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis |
| - Van Oldenbarneveltstraat 52 | : 1 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis |
| - Pater Stormstraat 12 | : 1 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en
1 zomerverblijfplaats van de laatvlieger |

De verduurzamingswerkzaamheden aan deze drie woningen hebben tot gevolg dat verbodsbepalingen ten aanzien van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger worden overtreden. U verzoekt ons daarom de ontheffing uit te breiden met de drie hierboven genoemde woningen. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

Op 12 en 13 oktober 2021 heeft u het wijzigingsverzoek aangevuld.

III. Beoordeling verzoek

Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zijn beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. Ten aanzien van de gewone dwergvleermuis verwijzen wij naar de ontheffing met zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-1442. Ten aanzien van de laatvlieger geeft u aan dat deze werkzaamheden locatiegebonden zijn. Verder bestaat er geen redelijke alternatieve werkwijze, aangezien de compensatie van de aan te tasten verblijfplaats van deze soort al wordt gerealiseerd als maatwerk. In de planning wordt de meest kwetsbare periode van de laatvlieger ontzien en wordt gezorgd dat de permanente compensatie beschikbaar is voor de soort bij de start van het actieve seizoen.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

In de ontheffing met zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-1442 is het belang van de ingreep, namelijk het belang voor de volksgezondheid, reeds onderbouwd. Ten aanzien van de gewone dwergvleermuis gaat dit om artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten" en specifiek het belang voor de volksgezondheid. Ten aanzien van de gewone dwergvleermuis is dit belang ongewijzigd. Ten aanzien van de laatvlieger vraagt u de gewijzigde ontheffing aan op dezelfde grond en met dezelfde onderbouwing als voor de gewone dwergvleermuis.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep ten aanzien van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger, namelijk het belang voor de volksgezondheid. In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soorten.

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soorten

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen in de drie woningen waarmee het plangebied wordt uitgebreid. Het gaat om in totaal drie zomerverblijfplaatsen. Er is één zomerverblijfplaats vastgesteld bij de dakrand van de woning gelegen aan de Van Oldenbarneveltstraat 12. Ook is één zomerverblijfplaats vastgesteld op een onbekende locatie in de woning gelegen aan de Van Oldenbarneveltstraat 52. Verder is één zomerverblijfplaats vastgesteld rondom het raamkozijn in de woning gelegen aan de Pater Stormstraat 12. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten. Een kaart met de locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen is opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

Laatvlieger

De laatvlieger is aangetroffen in één van de drie woningen waarmee het plangebied wordt uitgebreid. Het gaat om een zomerverblijfplaats onder het dak van de woning gelegen aan de Pater Stormstraat 12. De mogelijke in- en uitvliegopeningen zijn de ventilatiepan en de dakgoot. Andere invliegopeningen worden uitgesloten, aangezien de overige pannen strak op het dak liggen, er geen open stootvoegen in de schoorsteen aanwezig zijn en de loodslabben goed aangesloten liggen. Omdat het dak niet geïsoleerd is, zal deze in de winter geen constante temperatuur behouden en is de zomerverblijfplaats niet geschikt als winterverblijfplaats. Een kaart met de locatie van de aangetroffen verblijfplaats is opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

Staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis

Ten aanzien van deze soort wordt verwezen naar de ontheffing met zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-1442.

Laatvlieger

De laatvlieger is een algemeen voorkomende vleermuissoort en is een wijdverspreide soort in heel Nederland. De soort komt vooral in de bebouwde omgeving voor, zowel in het stedelijk gebied als op het platteland. Er zijn geen uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen: er zijn geen aanwijzingen voor een af- of toename in aantallen. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichten van kieren en gaten in gebouwen.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soorten

Door de uitgebreide werkzaamheden worden drie zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernield en is één zomerverblijfplaats van de laatvlieger tijdelijk niet beschikbaar, wat gelijkgesteld wordt met het beschadigen van de verblijfplaats. Ook worden de gewone dwergvleermuis en laatvlieger verstoord en in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soorten. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. De maatregelen zijn opgenomen in bijlage 2 van dit besluit.

Gewone dwergvleermuis

Door de uitvoering van de maatregelen zijn voorafgaand aan de werkzaamheden voor de verblijfplaatsen in deze drie woningen voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen geplaatst op hiervoor geschikte locaties. Deze tijdelijke kasten zijn geplaatst op 4 oktober 2021. De periode waarin de dieren aan deze kasten kunnen wennen, is in dit specifieke geval lang genoeg, ze zijn feitelijk onderdeel van een groter geheel, waarvoor eerder al maatregelen waren genomen. Er is vervolgens meer dan het vereiste aantal kasten geplaatst. Ook kunnen de gewone dwergvleermuizen gebruik maken van de kasten die al eerder zijn geplaatst in het kader van de oorspronkelijke ontheffing voor dit plangebied. De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt gemaakt. Na de werkzaamheden komt meer dan het vereiste aantal geschikte permanente verblijfplaatsen terug in de beoogde situatie. Dit wordt gerealiseerd in de vorm van gevelbetimmeringen. Aangezien de gevelbetimmeringen vanaf januari 2022, dus ruim vóór het actieve seizoen van 2022, beschikbaar zijn, is de tijdelijke en permanente compensatie voor de aan te tasten verblijfplaatsen voldoende.

Laatvlieger

De vastgestelde verblijfplaats wordt voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt gemaakt. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijk in- en uitvliegopeningen van de verblijfplaats, waardoor de afwezigheid van de laatvlieger tijdens de werkzaamheden zoveel als mogelijk wordt geborgd. De aan te tasten zomerverblijfplaats van de laatvlieger heeft geen functie als winterverblijfplaats. Aangezien deze verblijfplaats in het actieve seizoen weer beschikbaar is voor de soort en eveneens andere daken geschikt worden gemaakt, zijn er vanaf januari 2022 meer geschikte verblijfplaatsen voor de laatvlieger dan in de huidige situatie.

Met de maatregelen wordt de staat van instandhouding van beide soorten voldoende gewaarborgd. Daarom zijn de maatregelen in dit specifieke geval voldoende.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Conclusie

Aangezien wordt voldaan aan de voorwaarden waaronder een ontheffing kan worden verleend, gaan wij akkoord met uw wijzigingsverzoek. De uitbreiding van de werkzaamheden heeft, dankzij de genomen en te nemen maatregelen, geen negatieve impact op de beschermde soorten.

IV. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

V. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

VI. Overleg en informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

VII. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Sweco Nederland B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Leusden.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen

A black rectangular box redacting the signature of the official.

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Uitbreiding plangebied en kaart aangetroffen verblijfplaatsen



Figuur 1.1 Overzicht van de woningen die reeds zijn opgenomen in de ontheffing (sociale huurwoningen) en de koopwoningen die willen aanhaken bij de verduurzaming.

(bron: "Aanvraag wijziging verleende ontheffing Wet natuurbescherming" van 12 oktober 2021)



Figuur 3.3 Locatie van de aangetroffen verblijfplaatsen en paarterritoria van vleermuizen in het projectgebied.

Voor dit wijzigingsbesluit is slechts relevant: de zomerverblijfplaatsen (groene stippen en blauwe stip) die zich bevinden in de lichtblauwgekleurde woningen (Van Oldenbarneveltstraat 12, Van Oldenbarneveltstraat 52 en Pater Stormstraat 12).

(bron: "Aanvraag wijziging verleende ontheffing Wet natuurbescherming" van 12 oktober 2021)

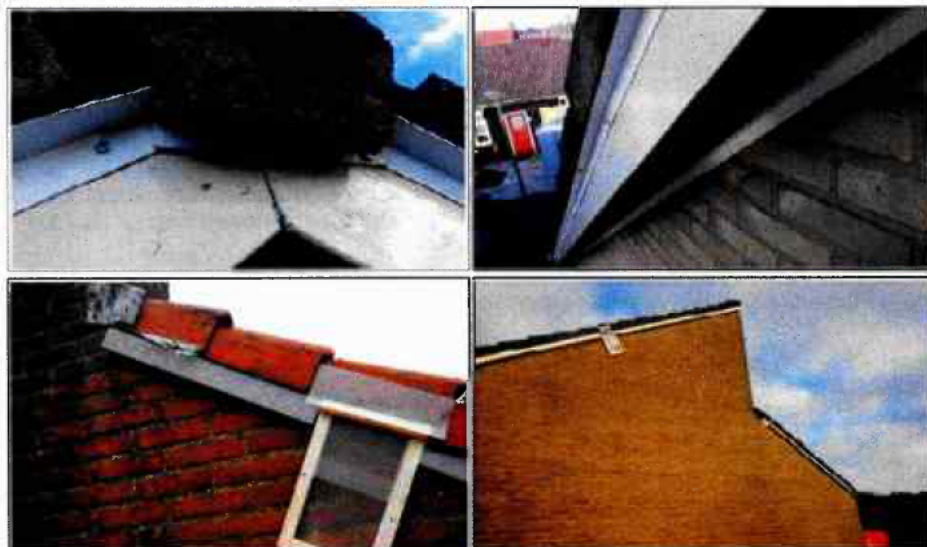
Bijlage 2: Voorgestelde maatregelen

Ongeschikt maken van verblijfplaatsen

De woningen worden minimaal één week voor de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. De woningen worden ongeschikt gemaakt na akkoord van provincie Utrecht vóór 1 november 2021.

De woningen worden ongeschikt gemaakt door de toegangen tot gevelpannen op kopse zijdes dicht te zetten met panlatten of hoekprofielen. Op elke schuine zijde wordt één exclusion flap geplaatst als uitgang onder een gevelpan, onder begeleiding van een ecooloog. Alle aanwezige stootvoegen worden dichtgezet, in combinatie met bijenbekjes en exclusion flaps (twee flaps per gevelzijde (per woning)). Om toegang via de dakgoot te voorkomen, worden er in de dakgoot gootborstels geplaatst. Mogelijke invliegopeningen onder de dakgoot worden tevens dichtgezet door middel van panlatten of hoekprofielen, zie figuur 7.4.

De laatvlieger bevindt zich onder het dak van Pater Stormstraat 12, de enige uitvliegmogelijkheden zijn de ventilatiepan en de dakgoot. De overige pannen liggen strak op het dak en open stootvoegen in de schoorsteen zijn niet aanwezig en de loodslabben liggen goed aangesloten. Bij de ventilatiepan wordt een aangepaste exclusion flap geplaatst en in de goot komt een gootborstel.



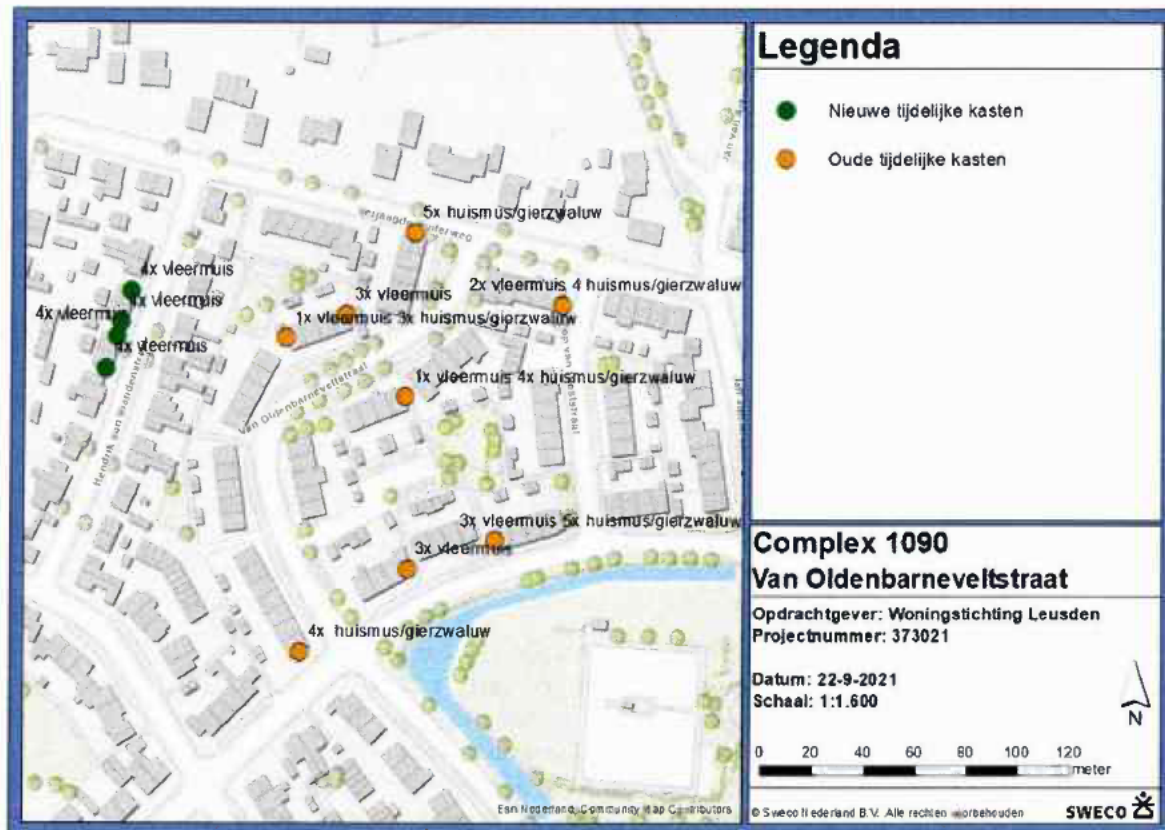
Om er zeker van te zijn dat de genomen maatregelen om het gebouw ongeschikt te maken, effectief zijn voor de aangetroffen soorten binnen het plangebied, wordt na het ongeschikt maken en 2 – 4 dagen voor de start van de werkzaamheden een controle uitgevoerd op de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De controleronde wordt in de avond of ochtend uitgevoerd bij minimaal 10 graden Celsius. Als de maatregelen effectief blijken te zijn geweest, kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd. Indien dit niet het geval is, zijn wellicht aanvullende maatregelen noodzakelijk.

(bron: "Aanvraag wijziging verleende ontheffing Wet natuurbescherming" van 12 oktober 2021)

Tijdelijke compensatie

Er zijn 16 extra kasten van het type Schwegler 2FE binnen 200 m van het complex opgehangen. Deze kasten hebben een afmeting van 25 x 30 x 3-5 cm, zie figuur 7.1. Deze kasten zijn al goedgekeurd in de reeds verkregen ontheffing. In figuur 7.1 is op de rechterfoto een laatvlieger te zien die intrek heeft genomen in de Schwegler 2FE kast.

De 16 extra kasten zijn op 4 oktober 2021 opgehangen. De kasten hangen op de volgende windrichtingen 8x zuidwest en 8x noordoost. De kasten hangen binnen 50-200 m van de oorspronkelijke verblijfplaatsen, zie figuur 7.2. De invliegopeningen hangen op > 3 m en zijn vrij van obstakels, zie figuur 7.3.



Figuur 7.2 Locaties van de tijdelijke kasten.

(bron: "Aanvraag wijziging verleende ontheffing Wet natuurbescherming" van 12 oktober 2021)

Permanente compensatie

In de nieuwe situatie moeten de verloren functies opnieuw aanwezig zijn met een compensatiefactor 4, zodat de gewone dwergvleermuizen en laatvlieger duurzaam gebruik kunnen maken van hun vaste rust- en verblijfplaats. Er wordt gebruikgemaakt van dezelfde maatregel, zoals goedgekeurd in de reeds verleende ontheffing [Zaakkenmerk: Z-WNB-RI-REG-2020-1442, 1 juli 2021].

Voor de laatvlieger is maatwerk nodig en is enkel de ruimte achter de daklijst niet geschikt. De laatvlieger is een typische gebouwbewonende soort die de warme plekken opzoekt: in het dak, rond schoorstenen, bovenin spouwmuren of achter gevelbetimmering. Een bekende maatregel met kans op succes is het inbouwen van kasten in schuine daken: de laatvlieger houdt van warmte. Ruimte in spouwmuren (zoals soms ook in schoorstenen), achter gevelbetimmeringen en in daklijsten op warme plekken (bijvoorbeeld bij ontluichtings-kanalen) kunnen ook helpen².

Voor dit project is ervoor gekozen om de invliegopening bij de daklijsten geschikt te maken voor de laatvlieger. De daklijsten bieden ook toegang tot het dak, en om bij vier kopgevels bij de nokvorst een opening te behouden waar de laatvlieger kan invliegen. De laatvlieger heeft dan toegang tot het gehele dak, zoals die dat in de oude situatie ook had en worden er een aantal aanvullende daken geschikt gemaakt. De panlatten en dakpannen worden bovenop de isolatie geplaatst en er blijft hierdoor ruimte tussen de isolatie en de dakpannen. In de nieuwe situatie zijn er meerdere invlieg-mogelijkheden die toegang geven tot het dak.

Daklijst

Voor dit project worden vleermuisvoorzieningen teruggebracht in de kopgevels. De verblijfplaatsen worden gerealiseerd in de nieuwe daklijst, zie figuur 7.5 – 7.7. Deze maatregel is vergelijkbaar met het realiseren van verblijfplaatsen achter gevelbetimmering, boeiboorden en sierlijsten, zoals genoemd in het Kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017).

De daklijsten bevinden zich op > 3 m van de grond en zijn vrij van beplanting, er is zodoende voldoende uitvliegruimte aanwezig. De hoogte van de daklijst is 1.500 mm en is over de hele lengte van de kopgevel (circa 8,5 m) beschikbaar voor vleermuizen, totaal bruikbaar oppervlakte van circa 12,75 m². De twee invliegopeningen komen aan de uiteinden van de kopgevels. Er wordt minimaal 3 cm ruimte gehouden tussen de muur en de betimmering. De vleermuizen moeten zowel aan de buitenmuur als aan de betimmering kunnen hangen, hiervoor wordt er een ruwe buitenlaag op de betimmering aangebracht.

Via de daklijst heeft de laatvlieger toegang tot het dak. Om deze voorziening ook geschikt te maken voor de laatvlieger worden er bij vier kopgevels grotere invliegopeningen toegepast. Maten voor de invliegopening zijn 2 cm x 10 cm³.

1. Pater Stormstraat 8;
2. Pater Stormstraat 10;
3. Bisschop van Diesstraat 4;
4. Bisschop van Diesstraat 14.

Nokvorst

De laatvlieger kan door de ruimte tussen de panlat en golf van de dakpan onder het dak komen vanaf de dakgoot. De golf van een pan is 44 mm hoog. Tezamen met de panlat (22 mm) en de tengel onder de panlat (12 mm) wordt er een ruimte onder de pannen van 78 mm gecreëerd waar de laatvlieger kan verblijven. Omdat er voor de huismus een vogelkam geplaatst wordt, kan de laatvlieger maar tot de 3^{de} dakpannenrij komen.

Om de rest van het dak toegankelijk te maken, wordt er een aangepaste nokvorst geplaatst zodat de laatvlieger op deze locatie kan invliegen om toegang te krijgen tot de rest van het dak. De isolatie wordt voorzien van een ruwe bovenlaag, zodat de laatvlieger houvast heeft.

De opening onder de **nokvorst** vormt de ingang naar het dak, er wordt een ruimte van 2 cm⁴ onder de nokvorst open gehouden om de laatvlieger toegang te verschaffen tot de ruimte onder de dakpannen, zie figuur 7.8. De aangepaste nokvorst wordt toegepast bij de kopgevels:

1. Pater Stormstraat 8;
2. Pater Stormstraat 10;
3. Bisschop van Diesstraat 4;
4. Bisschop van Diesstraat 14.

De daken waar de laatvlieger dan toegang tot heeft, betreft de volgende adressen:

- Pater Stormstraat nr. 6 en 8;
- Pater Stormstraat nr. 10 tot en met 16;
- Bisschop van Diesstraat nr. 14;
- Bisschop van Diesstraat nr. 4.



Figuur 7.8 Voorbeeld aangepaste nokvorst.

Voor een overzicht van de locaties van de permanente maatregelen, zie figuur 7.9. Door het toevoegen van deze 10 koopwoningen, worden er in 4 aanvullende kopgevels voorzieningen gemaakt voor vleermuizen. In totaal zijn er dan 16 kopgevels waar vleermuisvoorzieningen gerealiseerd worden waarvan 4 speciaal zijn aangepast voor de laatvlieger.

(bron: "Aanvraag wijziging verleende ontheffing Wet natuurbescherming" van 12 oktober 2021)

"Hieronder het aangepaste kaartje voor de permanente voorzieningen. (...) De daklijstvoorziening geeft in alle gevallen toegang tot het dak, vleermuizen kunnen via de invliegopening in de daklijst naar boven kruipen en zo de ruimte onder het dak betreden."

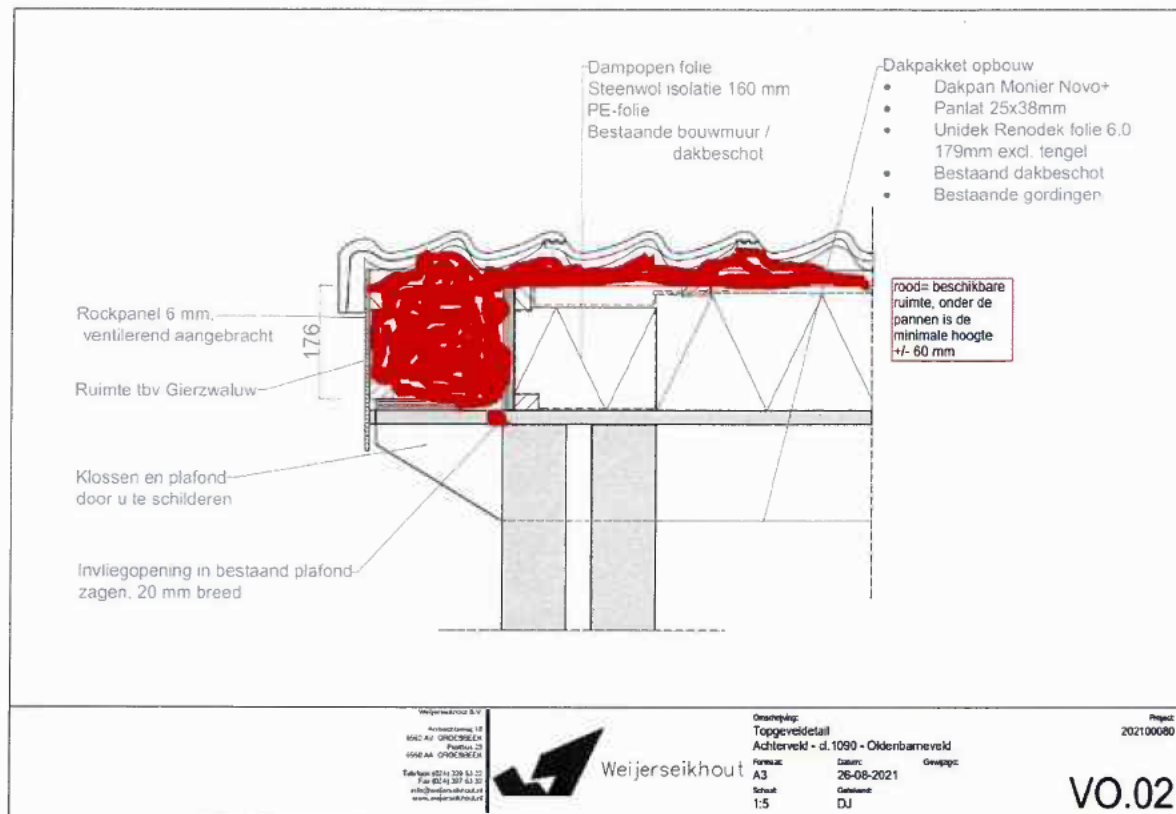


Legenda

Permanente voorzieningen

- Aanvullende voorziening huismus
- Aanvullende voorziening laatvlieger (aangepaste nokvorst bij de kopgevel + grotere openingen in daklijst), gewone dwergvleermuis en gierzwaluw
- Aanvullende voorziening vleermuis en gierzwaluw
- Huismus
- Vleermuis en gierzwaluw

(bron: separate aanvullingen van 12 oktober 2021)



(bron: separate aanvullingen van 13 oktober 2021)

**Bijlage 3: Ontheffing Wnb ruimtelijke ingrepen Complex 1090 in
Achterveld (82279C8B)**

**BESLUIT van GS van Utrecht**

DATUM	1 juli 2021	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-1442	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82279C8B	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	20 november 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- Voorschriften - Kaart plangebied - Kaarten aangetroffen verblijfplaatsen - Voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Ontheffing Wnb ruimtelijke ingrepen Complex 1090 in Achterveld

Op 20 november 2020 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door Sweco Nederland B.V. namens Woningstichting Leusden, voor de locatie Complex 1090 in Achterveld te Leusden (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-1442.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van nesten van de huismus en de gierzwaluw;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het doden, verstoren en beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis;

voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 januari 2023.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op planmatig onderhoud met energetische upgrade aan de projectwoningen binnen complex 1090 in Achterveld, Leusden. Een kaart en adressenlijst van het plangebied zijn opgenomen in bijlage 2. De werkzaamheden vinden plaats aan daken en gevels. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 van de wet voor wat betreft de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*) en artikel 3.5 voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 1 januari 2021 tot en met 1 januari 2023.

III. Procedure

Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens het bepaalde in hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Op 1 juni 2021 heeft u deze aanvraag aangevuld.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

IV. Toetsingskader

De huismus en gierzwaluw zijn beschermd op grond van artikel 3.1 van de wet. De gewone dwergvleermuis is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gierzwaluw en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

10.1 Variantenstudie en alternatieve inrichting

De voorgenomen werkzaamheden zijn specifiek voor de in deze ontheffing aangevraagde woningen, de werkzaamheden zijn locatiegebonden. Alternatieve locaties voor de uitvoering van de werkzaamheden zijn dan ook niet aan de orde.

10.2 Alternatieve werkwijze

Voor de voorgestelde werkzaamheden zijn geen alternatieve manieren om het werk uit te voeren.

10.3 Alternatieve planning

Corporaties in Nederland staan voor een grote opgave om aan de afspraken uit het Energieakkoord invulling te geven. Deze doelen zijn enkel te bereiken als gedurende het gehele jaar werkzaamheden worden uitgevoerd. De planning is nu zo opgesteld dat deze buiten de meest kwetsbare periodes valt van de soorten, een alternatieve planning zou enkel nadeliger zijn voor de soorten.

Uit de werkwijze in de voorgestelde maatregelen blijkt dat de negatieve effecten op de beschermde soorten zoveel mogelijk worden beperkt, bijvoorbeeld door het treffen van werende maatregelen. Hiervoor zijn dus geen redelijke alternatieven beschikbaar.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de huismus en de gierzwaluw heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid". Voor de gewone dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd. U vraagt ontheffing voor werkzaamheden vanwege verduurzaming van de woningen door renovatie. U heeft onderbouwd dat de woningen energiezuiniger worden.

Algemene afspraken over verduurzaming door renovatie

Er zijn verschillende nationale en internationale doelstellingen over het tegengaan van klimaatverandering. In het Klimaatakkoord van Parijs², dat is gepresenteerd in 2013 en door Nederland is geratificeerd³, zijn afspraken gemaakt over het beperken van de opwarming van de aarde. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord⁴ van 2013 en het Klimaatakkoord⁵ van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. In het nationale Klimaatakkoord staan afspraken over de verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Vooruitlopend hierop zijn afspraken gemaakt om tot en met 2022, 100.000 corporatiewoningen te verduurzamen.

Om de doelstellingen te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van bestaande woningen nodig. Woningrenovaties zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Lagere uitstoot leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Hiermee draagt renovatie ook bij aan verbetering van de volksgezondheid.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep, namelijk het belang voor de volksgezondheid. In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soorten.

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soorten

Huismus

Er zijn zes huismusnesten vastgesteld binnen het plangebied. Deze nesten zijn aangetroffen onder de eerste rij dakpannen van de woningen gelegen aan Van Oldenbarneveltstraat 27, Bisschop van Diestraat 1, 4 en 14 en Pater Stormstraat 10 en 18. Een kaart van de aangetroffen nestlocaties is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

Gierzwaluw

Er zijn drie gierzwaluwnesten vastgesteld binnen het plangebied. Deze nesten zijn aangetroffen rondom de bedaking op de kopgevels van de woningen gelegen aan Van Oldenbarneveltstraat 20 en 40 en Bisschop van Diestraat 4. Een kaart van de aangetroffen nestlocaties is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er is één zomerverblijfplaats vastgesteld onder de dakrand van de kopgevel van de woning gelegen aan Pater Stormstraat 10. Ook zijn twee paarterritoria vastgesteld. De verblijfplaatsen binnen deze territoria zijn niet exact bepaald, maar bevinden zich onder de kantpannen of achter de stootvoegen in de spouwmuren binnen een of meerdere woningen binnen de territoria. Op de locaties waar een gedeelte van het paarterritorium de projectwoningen raakt, wordt ervan uitgegaan dat het paarverblijf in (één van) de projectwoningen aanwezig is. Het gaat hierbij om de woningen gelegen aan de Van Oldenbarneveltstraat 16, 19 t/m 27, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 44 en 46, Pater Stormstraat 8 en 10 en Bisschop van Diestraat 1, 3, 4, 5, 8 en 14. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten. Een kaart met de locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen en territoria is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

² <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09.pdf>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2017P01147>

⁴ <http://www.energieakkoordser.nl/energieakkoord.aspx>

⁵ <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

Staat van instandhouding

Huismus

Huismussen worden nagenoeg overal in Nederland aangetroffen waar geschikt broedgebied aanwezig is. De hoogste dichtheden komen voor in min of meer kleinschalig cultuurlandschap met verspreide bebouwing, vooral op de hoge gronden. Er is daarbij een duidelijke relatie tussen bewoning van mensen, kippen en ander vee en het voorkomen van de huismus. Ooit was de huismus de meest algemene broedvogel van Nederland. De soort is de laatste decennia om onbekende reden in aantal vrij hard achteruitgegaan. Ondanks het feit dat de oppervlakte aan stedelijk gebied en het aantal huizen groter geworden is in Nederland, is de huismus in aantal afgenomen. Het aantal geschikte nestplaatsen in nieuwbouwwijken is in vergelijking met oude bebouwingsvormen veel lager. Sinds de eeuwwisseling lijkt de broedpopulatie zich te herstellen. Het is nog onduidelijk of dit een structureel herstel is of dat het een tijdelijke opleving betreft (BIJ12c, 2017). Een groot deel van de gebouwen in Achterveld heeft vanwege geschikte pannendaken potentie als verblijfplaats voor de huismus. Op basis hiervan, en het feit dat gedurende het onderzoek in en rondom het plangebied in totaal 26 huismusnesten zijn aangetroffen, is sprake van een gezonde lokale populatie.

Gierzwaluw

De gierzwaluw broedt verspreid over geheel Nederland, met een voorkeur voor woonwijken van meer dan 50 jaar oud in urbane of sub-urbane gebieden. Gierzwaluwen ontbreken of zijn schaars in kleinere dorpen en in verspreide lintbebouwing of gehuchten. Het is niet mogelijk om een trend te destilleren uit de informatie die verzameld is over de gierzwaluw. Er is geen duidelijkheid over de omvang en ontwikkeling van de Nederlandse broedpopulatie, en de sturende krachten hierachter. Door de vele renovatie- en nieuwbouwprojecten van de afgelopen jaren wordt aangenomen dat het aantal 'oorspronkelijke' nestgelegenheden achteruit is gegaan. De gierzwaluw is daardoor in die gebieden volledig afhankelijk van het aanbod van kunstmatige nestgelegenheden. In het plangebied en de nabije omgeving staan veel hoekwoningen met geschikt pannendak. Ook zijn gedurende het onderzoek 6 tot 10 gierzwaluwen gierend boven het plangebied waargenomen. Een exacte lokale staat van instandhouding kan niet worden aangegeven.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort van Nederland en is een wijdverspreide soort in heel Nederland. Hij komt vooral in de bebouwde omgeving voor, zowel in het stedelijk gebied als op het platteland. Er zijn geen uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen: er zijn geen aanwijzingen voor een af- of toename in aantallen. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichten van kieren en gaten in gebouwen. In het plangebied en de nabije omgeving hiervan zijn in totaal tien zomerverblijfplaatsen en drie paarterroria van de gewone dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats van de laatvlieger aangetroffen. Een groot deel van de gebouwen in Achterveld is gebouwd tussen 1950 en 1980. Deze gebouwen zijn door het gebruik van spouwmuuren met open stootvoegen vaak zeer geschikt voor vleermuizen. Daarnaast hebben veel gebouwen een pannendak waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Op basis hiervan zijn er in Achterveld voldoende woningen die ook vleermuizen kunnen huizen en is er een gezonde lokale populatie.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soorten

Door de werkzaamheden worden zes huismusnesten en drie gierzwaluwnesten beschadigd. Ook worden er drie gecombineerde zomer- en winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernield, wordt de gewone dwergvleermuis verstoord en in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. De maatregelen die door ons zijn goedgekeurd, zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen voorgeschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. Door de uitvoering van de maatregelen worden voorafgaand aan de werkzaamheden voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen geplaatst op hiervoor geschikte locaties. De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt gemaakt. Er komen voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar als permanente compensatie van de aangetaste verblijfplaatsen. In het geval van de huismus komt ruimte beschikbaar onder de eerste rij dakpannen. Voor de gewone dwergvleermuis en gierzwaluw wordt maatwerk toegepast door op elf kopgevels binnen het plangebied gevelbetimmering te plaatsen. Deze gevelbetimmering bevat twee invliegopeningen voor vleermuizen en voldoet verder aan de richtlijnen genoemd in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. Per kopgevel worden vier ruimtes voor gierzwaluwen gerealiseerd in de gevelbetimmering. Deze verblijfplaatsen zijn conform het Kennisdocument Gierzwaluw. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven lang genoeg gehandhaafd om de gewenningsperiode voor de permanente alternatieve verblijfplaatsen te overbruggen.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden leidt de ingreep niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gierzwaluw en wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Sweco Nederland B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Leusden.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen



Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

6. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecoloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog zijn/worden begeleid;
 - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
7. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

8. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige⁶ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
9. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
10. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.

⁶ Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

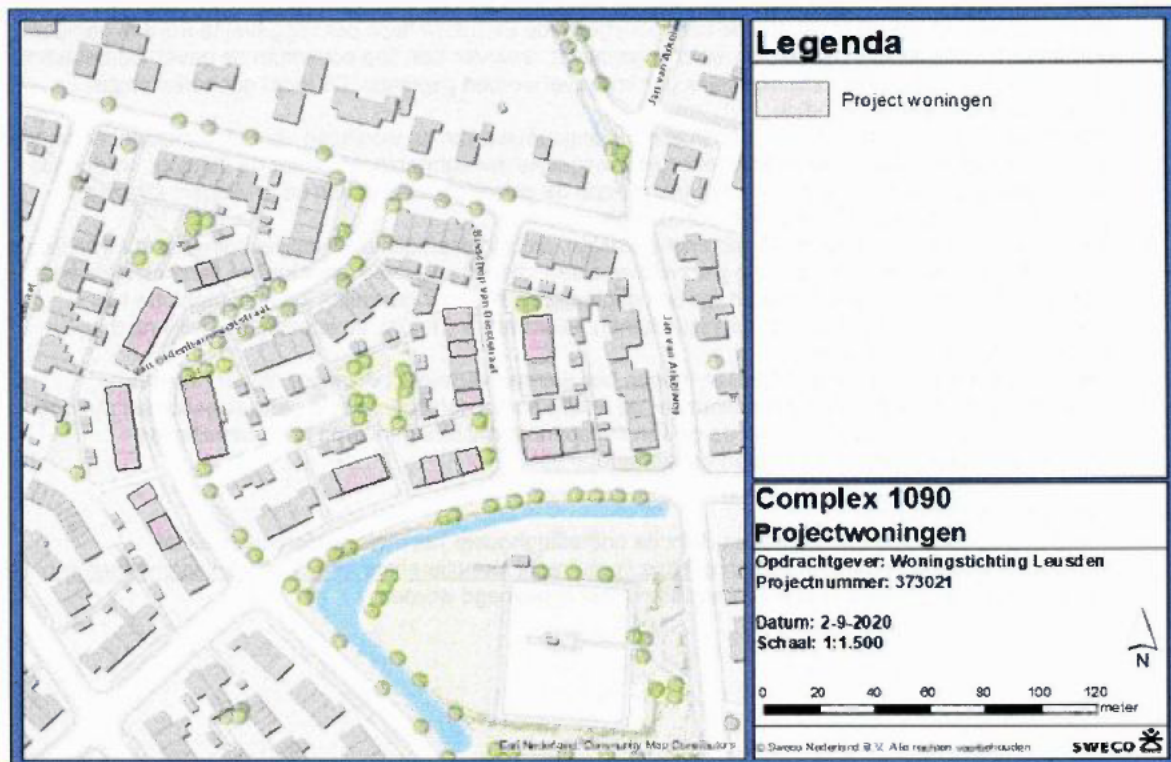
- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

11. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 13 van het activiteitenplan van 1 juni 2021 en opgenomen in bijlage 4 van dit besluit, moeten worden opgevolgd.
12. Met betrekking tot het ongeschikt maken van de kopgevels van de woningen voor vleermuizen en gierzwaluwen: er dienen méér dan de twee voorgestelde exclusion flaps per kopgevel te worden geplaatst. Per schuine zijde moeten twee flaps worden geplaatst, waarvan één flap bovenaan de gevel. Dit betekent dat in totaal minstens vier exclusion flaps per kopgevel worden geplaatst. Dit moet gebeuren onder begeleiding van een deskundige.
13. Met betrekking tot het ongeschikt maken van de langsgevels van de woningen voor vleermuizen: er dienen, aanvullend op het voorgestelde dichtzetten van mogelijke invliegopeningen onder de dakgoot, voldoende exclusion flaps te worden geplaatst om vleermuizen de gelegenheid te geven uit te vliegen. Dit moet gebeuren onder begeleiding van een deskundige.
14. Aanvullend op de voorgestelde 25 gierzwaluwkasten, die zijn geplaatst als tijdelijke compensatie van de aan te tasten zes huismusnesten en drie gierzwaluwnesten, dienen nog twee extra kasten van hetzelfde type te worden geplaatst. De kasten moeten worden geplaatst op hiervoor geschikte locaties (conform het Kennisdocument Huismus en het Kennisdocument Gierzwaluw (Bij12)), zo spoedig mogelijk na de verzenddatum van dit besluit.
15. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen mogen pas worden verwijderd wanneer de permanente verblijfplaatsen gerealiseerd zijn en wanneer de tijdelijke voorzieningen niet in gebruik genomen zijn door beschermde soorten. Hierbij dienen de gewenningsperioden, zoals genoemd in de betreffende Kennisdocumenten (Bij12), te worden gehanteerd.

Na afloop van de werkzaamheden

16. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

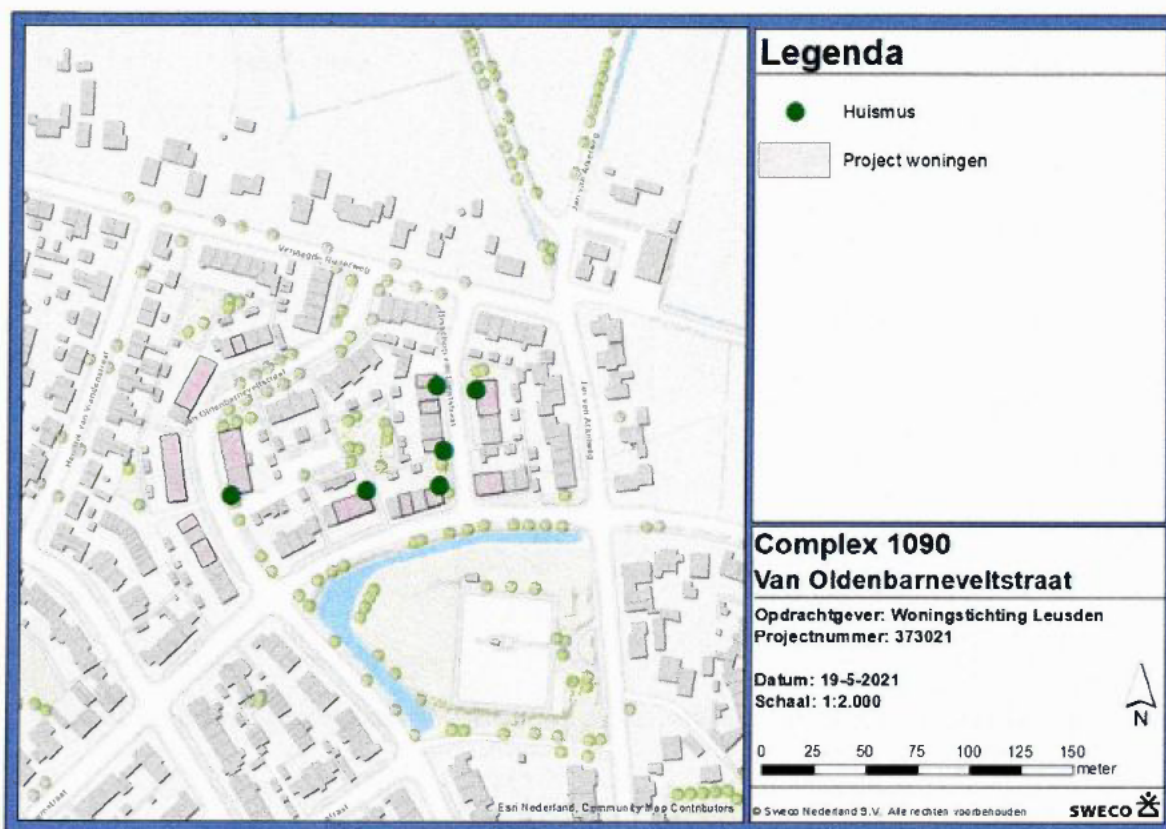
Bijlage 2: Kaart plangebied



Figuur 7.1 Tot de projectlocatie behoren alle roze ingekleurde woningen.

Complex	Straat	Huisnummer	Postcode
1090	Bisschop van Dieststraat	1	3791AG
1090	Bisschop van Dieststraat	3	3791AG
1090	Bisschop van Dieststraat	4	3791AG
1090	Bisschop van Dieststraat	5	3791AG
1090	Bisschop van Dieststraat	8	3791AG
1090	Bisschop van Dieststraat	14	3791AG
1090	Pater Stormstraat	6	3791AE
1090	Pater Stormstraat	8	3791AE
1090	Pater Stormstraat	10	3791AE
1090	Pater Stormstraat	14	3791AE
1090	Pater Stormstraat	18	3791AE
1090	Pater Stormstraat	20	3791AE
1090	Pater Stormstraat	22	3791AE
1090	Van Oldenbarneveltstraat	16	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	19	3791AH
1090	Van Oldenbarneveltstraat	20	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	21	3791AH
1090	Van Oldenbarneveltstraat	22	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	23	3791AH
1090	Van Oldenbarneveltstraat	24	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	25	3791AH
1090	Van Oldenbarneveltstraat	26	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	27	3791AH
1090	Van Oldenbarneveltstraat	30	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	32	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	34	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	36	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	38	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	40	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	44	3791AK
1090	Van Oldenbarneveltstraat	46	3791AK

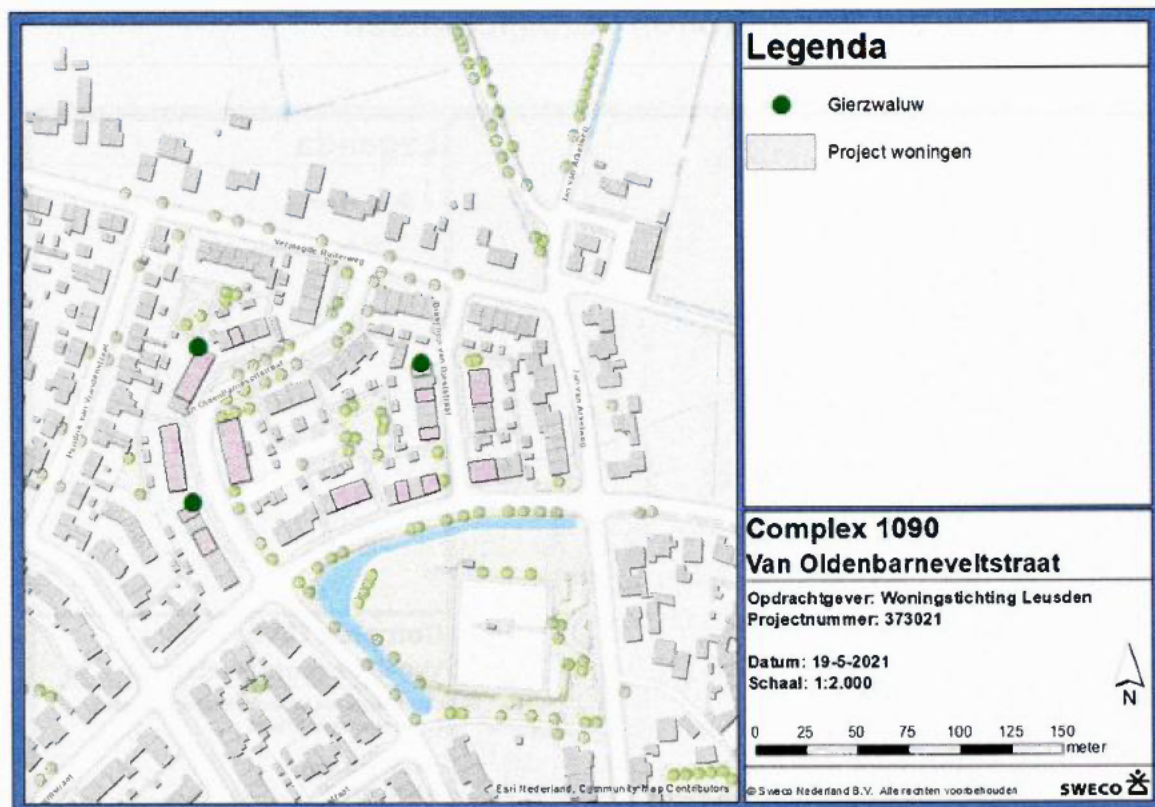
Bijlage 3: Kaarten aangetroffen verblijfplaatsen



Figuur 9.4 Locatie van de huismusnesten.

Tabel 9.5 Adressen van de woningen met huismusnesten.

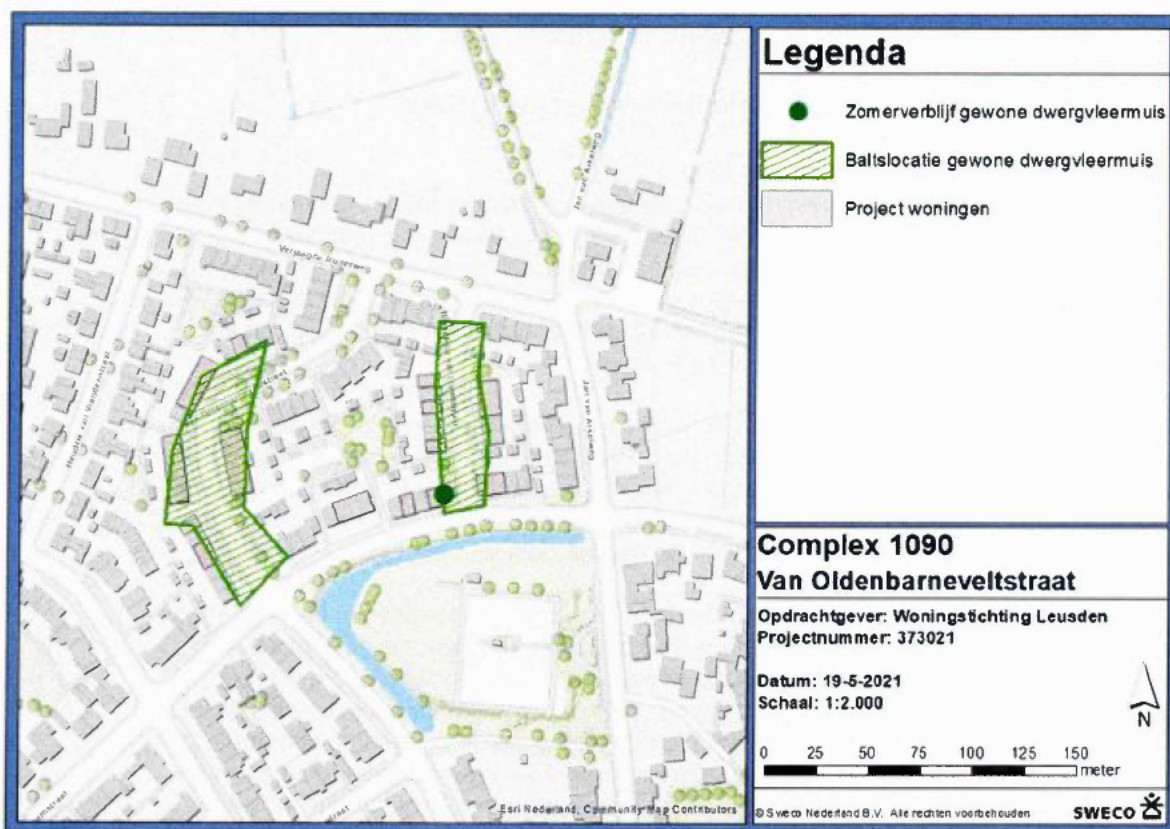
Adres	Aantal huismusnesten	Adres	Aantal huismusnesten
Van Oldenbarneveltstraat 27	1	Bisschop van Diestraat 14	1
Bisschop van Diestraat 1	1	Pater Stormstraat 10	1
Bisschop van Diestraat 4	1	Pater Stormstraat 18	1



Figuur 9.5 Locatie van de gierzwaluwnesten.

Tabel 9.6 Adressen van de woningen met gierzwaluwnesten

Adres	Aantal gierzwaluwnesten
Van Oldenbarneveltstraat 20	1
Van Oldenbarneveltstraat 40	1
Bisschop van Diesstraat 4	1



Figuur 9.2 Locatie van de zomerverblijfplaats en paarterritoria van de gewone dwergvleermuis.

Tabel 9.4 Adressen van de woningen met verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en woningen die onderdeel vormen van een paarterritorium van de gewone dwergvleermuis

Type verblijfplaats	Adres
Zomerverblijfplaats	<ul style="list-style-type: none"> • Pater Stormstraat 10
Woningen behorende tot de twee paarterritoria	<ul style="list-style-type: none"> • Van Oldenbarneveltstraat 16, 19 t/m 27, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 44 & 46 • Pater Stormstraat 8 & 10 • Bisschop van Diesstraat 1, 3, 4, 5, 8 & 14

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

Ongeschikt maken van de woningen binnen het plangebied

13.2 Woningen ongeschikt maken

Het doden of verwonden van beschermde soorten is niet toegestaan. De werkzaamheden moeten dan ook dusdanig worden uitgevoerd dat er geen schade kan ontstaan aan soorten die zich tijdens de ingreep in het plangebied ophouden. Dit bereikt men door het plangebied, voorafgaand aan de ingreep, ongeschikt te maken en de dieren de locaties verlaten, zodanig dat redelijkerwijs mag worden aangenomen dat er ten tijde van de werkzaamheden geen verstoring kan plaatsvinden.

De woningen worden minimaal één week voor de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. De woningen worden ongeschikt gemaakt in de periode 15 augustus – 1 oktober. Voordat de woningen ongeschikt gemaakt kunnen worden, dienen deze eerst te worden gecontroleerd (voor methode van de controle zie paragraaf 13.3) op late broedsels van de huismus en gierzwaluw waarna de woningen worden vrijgegeven door een ecooloog.

De woningen worden ongeschikt gemaakt door de toegangen tot gevelpannen op kopse zijdes dicht te zetten met panlatten of hoekprofielen. Op elke schuine zijde wordt één exclusion flap geplaatst als uitgang onder een gevelpan, onder begeleiding van een ecooloog. Alle aanwezige stootvoegen worden dichtgezet, in combinatie van bijenbekjes en exclusion flaps (twee flaps per gevelzijde). Om toegang via de dakgoot te voorkomen, worden er in de dakgoot gootborstels geplaatst. Mogelijke invliegopeningen onder de dakgoot worden tevens dichtgezet door middel van panlatten of hoekprofielen, zie figuur 13.6.



Figuur 13.6 Voorbeelden van hoekprofielen en exclusion flaps.

13.3.1 Gewone dwergvleermuis

Om er zeker van te zijn dat de genomen maatregelen om het gebouw ongeschikt te maken effectief zijn voor de aangetroffen soorten binnen het plangebied, wordt na het ongeschikt maken en 2-4 dagen voor de start van de werkzaamheden een controle uitgevoerd op de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis. De controleronde wordt in de avond of ochtend uitgevoerd bij minimaal 10 graden Celsius. Als de maatregelen effectief blijken te zijn geweest, kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd. Indien dit niet het geval is, zijn wellicht aanvullende maatregelen noodzakelijk.

13.3.2 Huismus

Om er zeker van te zijn dat de genomen maatregelen om de woningen ongeschikt te maken effectief zijn voor de aangetroffen soorten binnen het projectgebied, wordt – voorafgaand aan werkzaamheden – binnen de kwetsbare periode een controle uitgevoerd op de aanwezigheid van nestindicerende/broedende huismussen, zie figuur 13.7. De controleronde wordt in de avond of ochtend uitgevoerd. Als de maatregelen effectief blijken te zijn geweest, kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd. Indien dit niet het geval is, moet er gewacht worden tot de huismus klaar is met broeden op deze locatie alvorens de werkzaamheden kunnen starten.

13.3.3 Gierzwaluw

Om er zeker van te zijn dat de genomen maatregelen om de woningen ongeschikt te maken effectief zijn voor de aangetroffen soorten binnen het projectgebied, wordt – voorafgaand aan werkzaamheden – binnen de voortplantingsperiode half april tot en met half augustus een controle uitgevoerd op de aanwezigheid van nestindicerende gierzwaluwen. De controleronde wordt in de avond uitgevoerd. Als de maatregelen effectief blijken te zijn geweest, kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd. Indien dit niet het geval is, moet er gewacht worden tot de gierzwaluw klaar is met broeden op deze locatie alvorens de werkzaamheden kunnen starten.

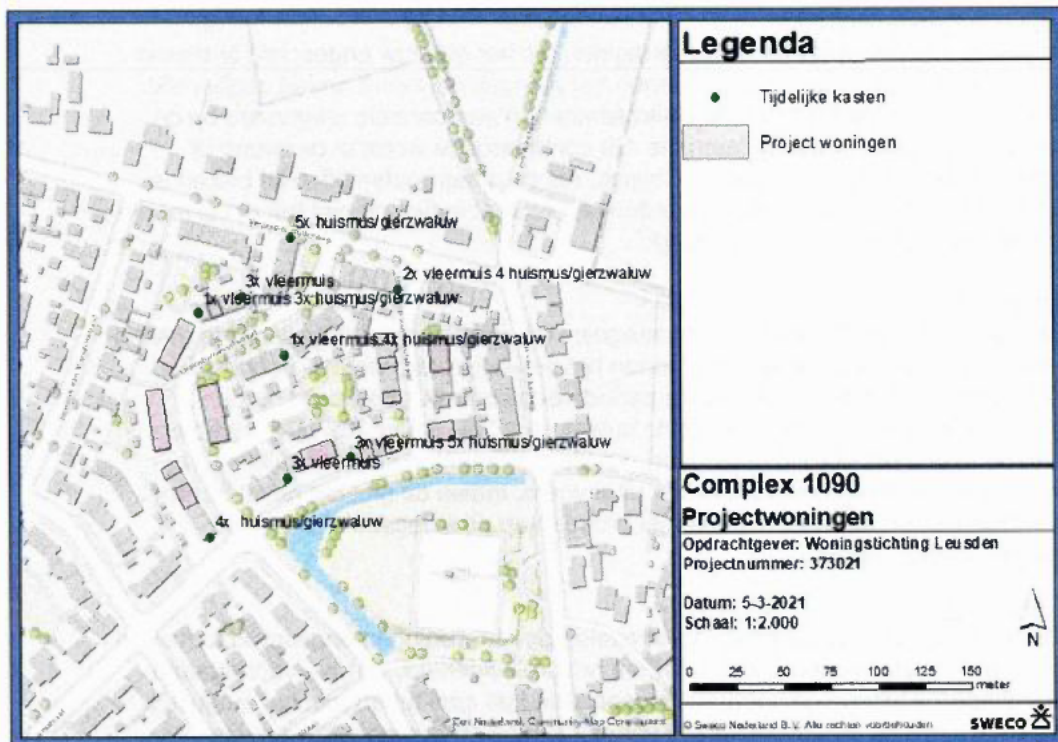
Tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen

13.1.4 Maatregelen

Alle kasten hangen vanaf 15 maart 2021 (zie tabel 13.1): 25 huismus-/gierzwaluwkasten en 13 vleermuiskasten. De kasten hangen op de volgende windrichtingen: huismus-/gierzwaluwkasten: 4x zuid, 8x oost, 8x west, 5x noord en vleermuiskasten: 9x oost, 4x west. De kasten hangen binnen 100 m van de oorspronkelijke verblijfplaatsen, zie figuur 13.2. De invliegopeningen hangen op > 3 m en zijn vrij van obstakels, zie figuur 13.3.

Tabel 13.1 *Datums plaatsing tijdelijke kasten*

Datum	Type en aantal
31-11-2020	7 vleermuiskasten 21 vogelkasten
01-03-2021	4 vogelkasten
15-03-2021	6 vleermuiskasten
Totaal	13 vleermuiskasten 25 vogelkasten

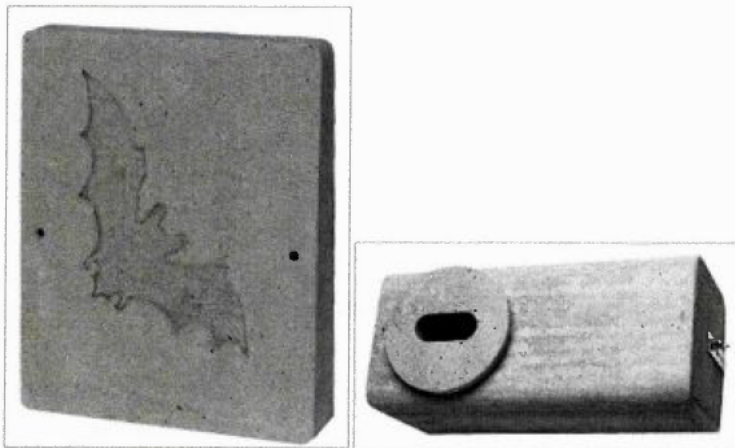


Figuur 13.2 Locatie tijdelijke kasten.



Figuur 13.3 Impressie van de opgehangen kasten.

Voor de gewone dwergvleermuis zijn 13 kasten van het type Schwegler 2FE opgehangen, deze kasten hebben een afmeting van 25 x 30 x 3-5 cm, zie figuur 13.4. Voor de huismus en gierzwaluw zijn 25 kasten van het type Schwegler Swift Nest Box No. 17 opgehangen (zie figuur 13.4), deze kasten hebben een afmeting van 34 x 15 x 15 cm, binnenmaat van 30 x 14 x 14 cm met een invliegopening van 30 x 70 mm.



Figuur 13.4 Links: tijdelijke vleermuiskast Schwegler 2FE; en rechts: tijdelijke zwaluwkast Schwegler Swift Nest Box No- 17.

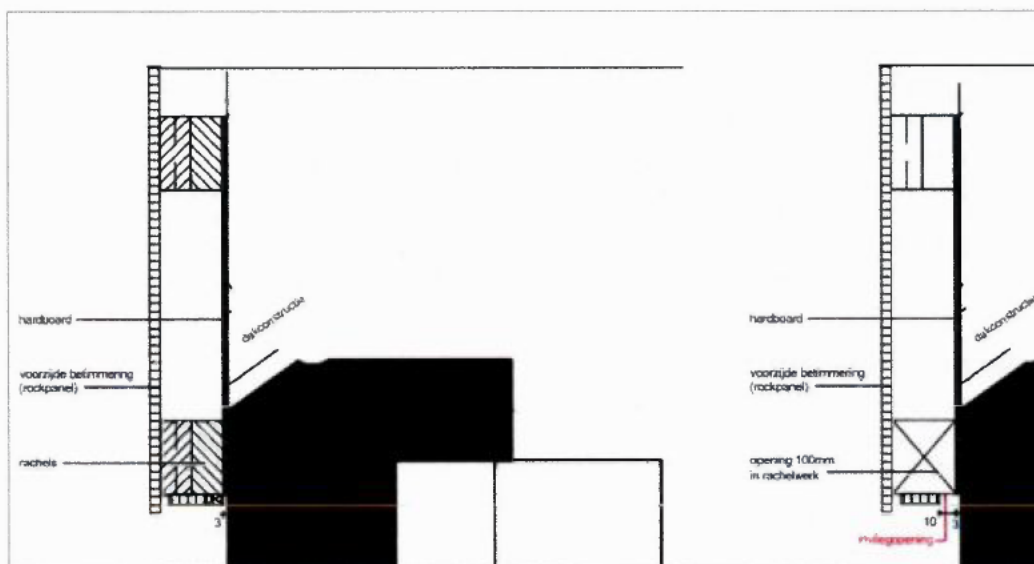
Gierzwaluwkasten worden vaker in gebruik genomen door de huismus. Uit een onderzoek naar bezetting van gierzwaluwkasten in de stad Groningen bleek dat net aanwezige kasten bewoond waren door huismussen (Lindeboom, 2016). Aan de Oranjeboomstraat in Rotterdam zijn in 2015 nieuwe gierzwaluwnestkasten geplaatst. Deze zijn in gebruik genomen door huismussen (Checklist groen bouwen, 2015). Uit een enquête in 2009 bleek dat gierzwaluwkasten opgehangen in het Garenkokerskwartier in Haarlem, gebruikt worden door andere soorten dan de gierzwaluw waaronder de huismus (Hin, 2010). De ovale invliegopening van de gierzwaluwkast is ook te gebruiken door de huismus. Bij een veldbezoek, uitgevoerd op 6 maart 2020 bij complex 1140, is gebleken dat een huismus een gierzwaluwkast in gebruik had genomen, vanuit deze kast was een huismusman aan het zingen, zie figuur 13.5. Geconcludeerd wordt dat gierzwaluwkasten ook gebruikt worden door de huismus en hierdoor geschikt zijn als tijdelijke voorziening voor de huismus.

Permanente alternatieve verblijfplaatsen

Voor dit project wordt ervoor gekozen om vleermuisvoorzieningen terug te brengen in de elf kopgevels van de woningen, in de nieuwe daklijst, zie figuur 13.8-13.11 en 13.17 voor de locaties. Deze maatregel is vergelijkbaar met het realiseren van verblijfplaatsen achter gevelbetimmering, boeiboorden en sierlijsten, zoals genoemd in het Kennisdocument gewone dwergvleermuis. De daklijsten bevinden zich op > 3 m van de grond en zijn vrij van beplanting, er is zodoende voldoende uitvliegruimte aanwezig. De hoogte van de daklijst is 1500 mm en is over de hele lengte van de kopgevel (circa 8,5 m) beschikbaar voor vleermuizen, totaal bruikbaar oppervlakte van circa 12,75 m². De twee invliegopeningen komen aan de uiteinden van de kopgevels. Er wordt minimaal 3 cm ruimte gehouden tussen de muur en de betimmering. De vleermuizen moeten zowel aan de buitenmuur als aan de betimmering kunnen hangen, hierdoor wordt er een ruwe buiten-laag op de betimmering aangebracht.



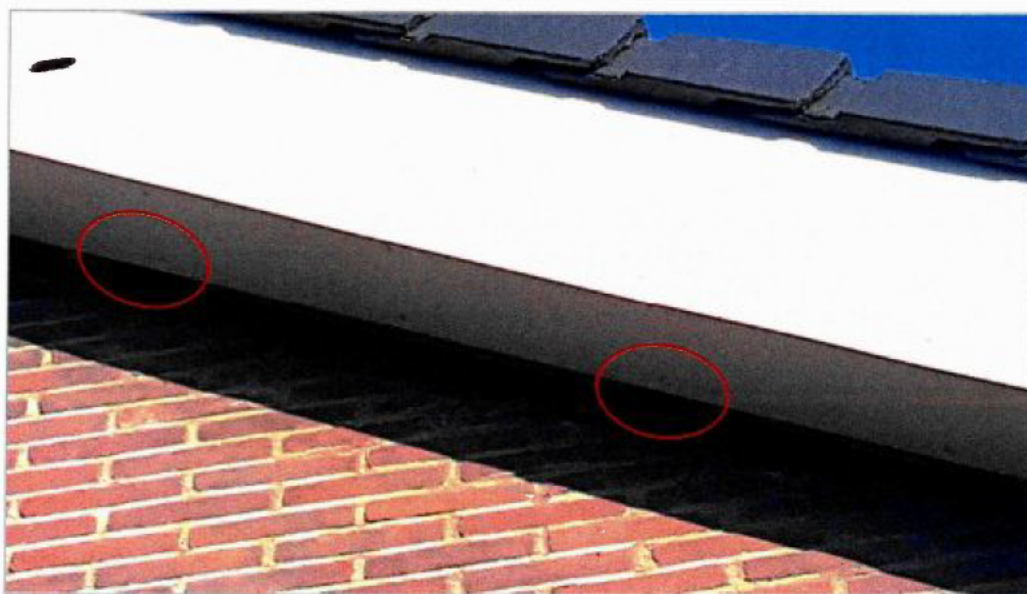
Figuur 13.8 Inbouwvoorzieningen voor de vleermuisdoorsnede



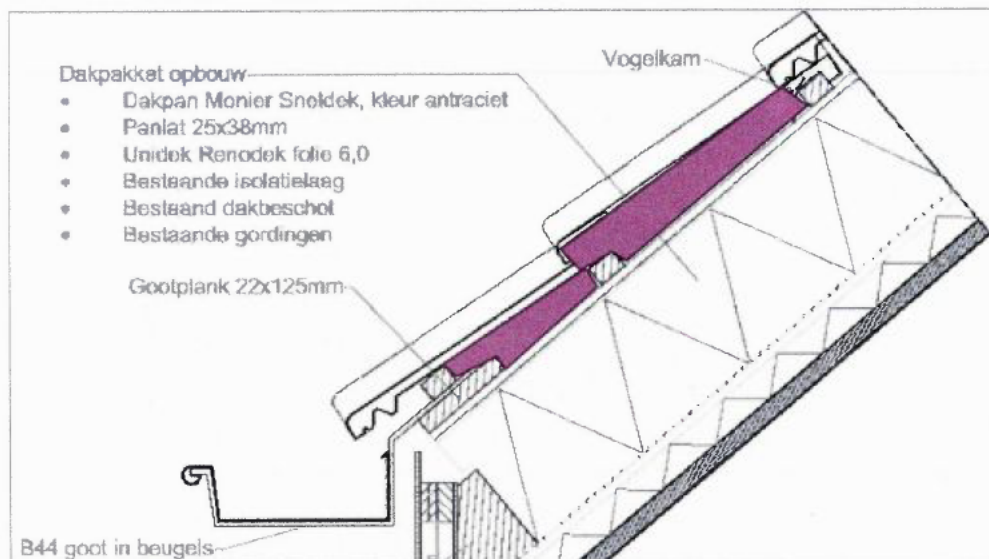
Figuur 13.9 Inbouwvoorzieningen voor de vleermuisdoorsnede



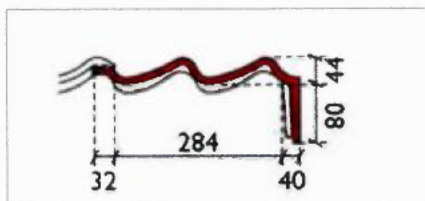
Figuur 13.10 Invliegopeningen bij de rode pijlen aan de uiteinden van de kopgevels. Ruimte achter de daklijst is bruikbaar voor de gewone dwergvleermuis. Voorbeeld van een daklijst bij complex 1140.



Figuur 13.11 Invliegopeningen (rode cirkels) bij de kopgevels uitvergroot. Ruimte achter de daklijst is bruikbaar voor de gewone dwergvleermuis. Voorbeeld van een daklijst bij complex 1140.



Figuur 13.12 Doorsnede van een dak met ruimte voor vogels onder de dakpannen. De bovenste vogelkam voorkomt dat de vogels zich verder kunnen verplaatsen onder de dakpannen. Beschikbare ruimte voor de huismus is met roze aangegeven.



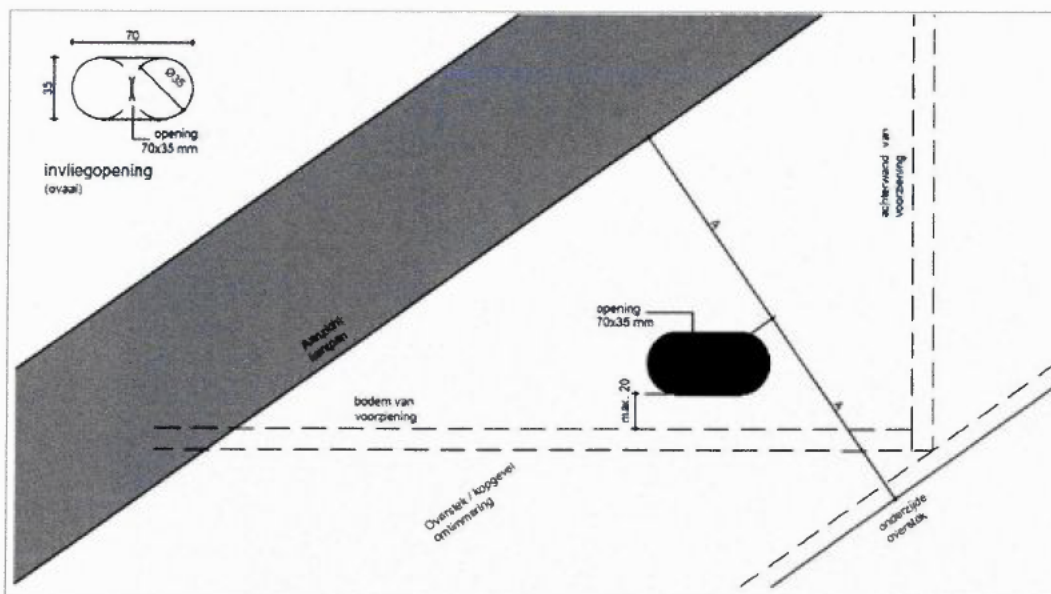
Figuur 13.13 Golfprofiel van de dakpannen.

13.4.3 Gierzwaluw

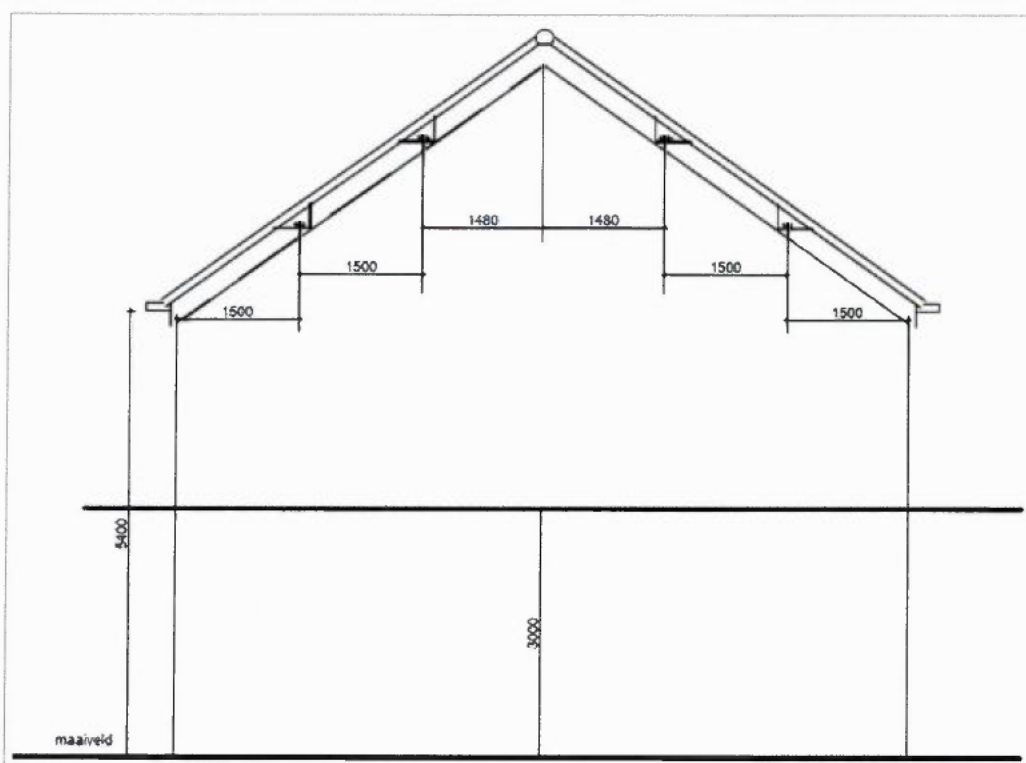
Per kopgevel worden er vier op maat gemaakte gierzwaluwkasten ingebouwd in de nieuwe daklijst, zie figuur 12.14-12.16 en 13.17 voor de locaties. Dit resulteert in 44 permanente maatkasten. De inbouwkasten worden tijdens de werkzaamheden aan de woning ingebouwd. De kasten worden op en minste 1,5 m afstand van elkaar ingebouwd.

13.4.2 Huismus

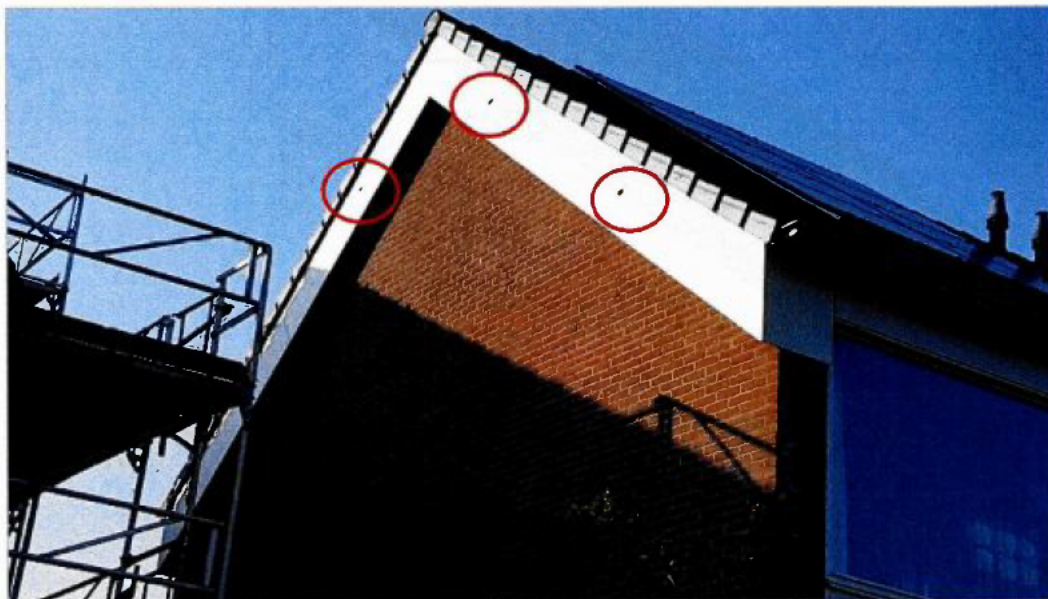
Huismussen broeden onder dakpannen of anders in nestkasten. Het eenvoudigste is om het dak geschikt en toegankelijk te maken voor de huismus. Dit kan het beste gedaan worden middels het aanbrengen van een onderpanprofiel. Met een combinatie van vogelschroot voorkom je dat de dieren verder het dak in kunnen, zie figuur 13.12 en 13.17 voor de locaties. Het geschikt maken van de ruimte onder de eerste rij dakpannen wordt bij alle woningen toegepast als permanente mitigerende maatregel. De huismussen kunnen door de ruimte tussen de panlat en golf van de dakpan onder het dak komen. De golf van een pan is 44 mm hoog (zie figuur 13.13), tezamen met de panlat (22 mm) en de tengel onder de panlat (12 mm) wordt er een ruimte onder de pannen van 78 mm gecreëerd waar de huismus kan broeden.



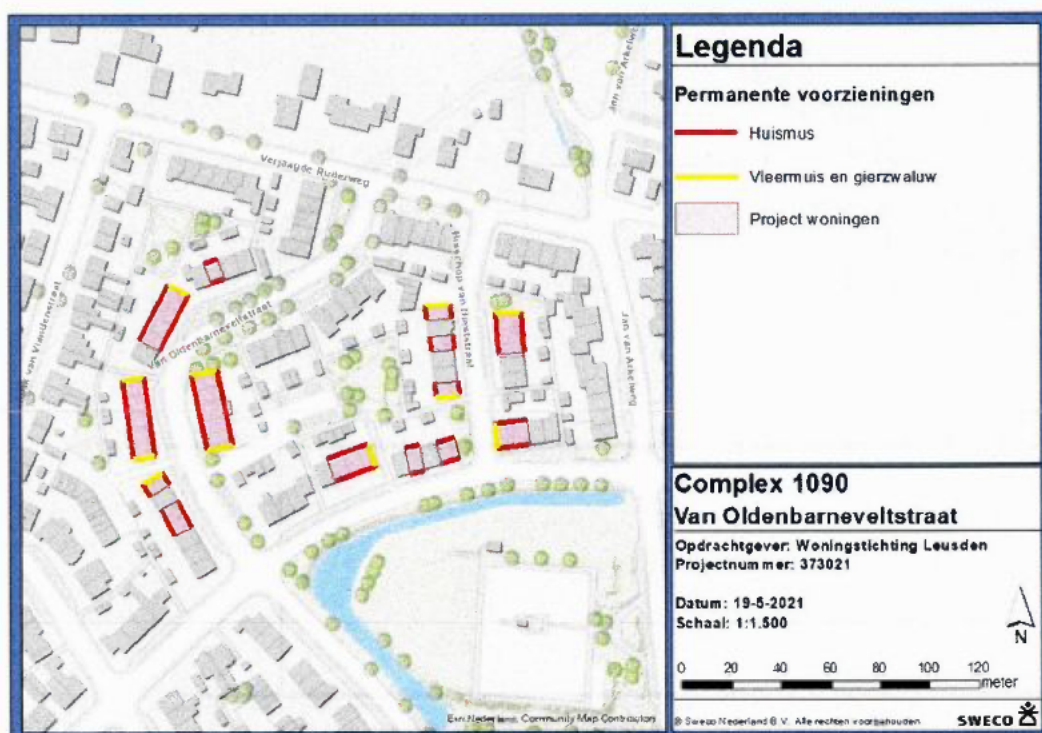
Figuur 13.14 Op maat gemaakte inbouwkasten voor de gierzwaluw in de daklijst.



Figuur 13.15 Op maat gemaakte inbouwkasten in de daklijst, overzicht locaties.



Figuur 13.16 Invliegopeningen van de ingebouwde gierzwaluwkasten, de vierde invliegopening is niet zichtbaar op de foto. Voorbeeld van een daklijst bij complex 1140.



Figuur 13.17 Locaties van de permanente voorzieningen voor huismuis, gierzwaluw en vleermuis.